

voľavý strechan (makrodóma). Dvojploché tvary sú: *predozadné dvojplošie* (brachypinakoid), *pravoľavé dvojplošie* (makropinakoid) a *základné dvojplošie* (plocha spodová). V jednoklonnej sústave miesto názvu predozadný hranol je účelné používať pomenovanie *naklonený hranol* (nevhodne uklonený hranol).

Ak sa kryštálové jedince k sebe prikladajú, hovoríme o *srastliciach* kontaktných, ak sa prerastajú, o *srastliciach* penetračných čiže *prerastliciach*. Podľa počtu srastajúcich sa jedincov rozoznávame *dvojčatá* (nevhodne bližence), *trojčatá* atď. Napr. kalcit sa srasť *dvojčatne*, tridymit tvorí *trojča* a markazit poznáme aj ako cyklickú srastlicu, tzv. *päťorča*. Kryštaly sadrovca sú takmer vždy *zdvojčatené*. Prvkami súmernosti sú tu rovina a os *dvojčatnej* súmernosti. V trojklonnej sústave môže byť *srastlicovou* osou každá plocha. Ak sú kryštaly *vrasťené* (nesprávne: *zarasťené*) v základnej hmote, tvoria agregáty, ktoré môžu mať sloh *stebelnatý*, *latkovitý* (nesprávne: *lišťovitý*), *vláknitý*, *šupinkovitý*, *zrnitý* a pod. Podľa usporiadania rozoznávame napr. sloh *rovnobežný*, *lúčovitý* (nevhodne: *papršlekovitý*) a *nepravidelný*.

*Komisia pre chemicko-technologickú terminológiu
pri Jazykovednom ústave SAVII*

CHEMICKÁ RUŠTINA A CHEMICKÁ ANGLIČTINA

stanovenie, určenie skúmanie, výskum	установление, определение исследование, испытание	determination identification, research
skúška	проба	examination, trial, test
dôkaz predbežný citlivosť suchá cesta	доказательство предварительный чувствительность сухой путь	proof preliminary sensitivity dry method, analysis by heat
mokrý cesta srážadlo	мокрый путь осадитель	wet analysis precipitating agent, settler
srazenina srážanie	осадок осаждение вызывание осадка	precipitate precipitation
usadenina vylučovanie uvoľňovanie	осадок, отстой выделение освобождение	sediment separation, liberation

vznik	появление, образование	formation
ťažko rozpustný	трудно растворимый	hardly soluble
vločkovitý	хлопьевидный	flaky
tvarohovitý	творожистый	curdy
gél	студень	gel
rozptýlený stav	взвешенное состояние	dispersed form
rozptýliť	рассеять	to disperse
eúčiastka, složka	составная часть	component, part
zvyšok	остаток	residue
pridať	добавлять	to add
redukovadlo	восстановитель	reducing agent
oxydovadlo	окислитель	oxidizing agent
oxydačný účinok	окисляющее действие	oxidation effect
lučavka kráľovská	царская водка	aqua regia
okysliť	подкислять	acidity
zalkalizovať	подщелачивать	alkalize
rozkladať sa	разлагаться	to decompose
štiepiť sa	расщепляться	to split
priebeh	течение	course
prebiehať	протекать	pass
smier	направление	direction
hydrolyza	гидролиз	hydrolysis
rovnováha	равновесие	equilibrium
vratný	обратимый	reversible
ustálený roztok	буфер, буферный раствор	buffer (b. solution)
vytesňovať	вытеснять	displace, dislodge
chovať sa	вести себя	to behave
prejaviť	обнаружить	to express
vzťah, chovanie sa	отношение	behaviour
vplyv	влияние	influence
líšiť sa	отличаться	to differ
porovnanie	сравнение	comparison
približný	приблизительный	approximate
meniť sa	превращаться	to change
farba	цвет	colour
svetlo	свет	light
sfarbenie	окраска	color
čirý, priehľadný	прозрачный	clear, transparent,
jasný	светлый	clear, bright,
tmavý	тёмный	dark
lesklý	блестящий	lustrous, brilliant,
matný	тусклый	dim
sivý	серый	grey
špinavý	грязный	dirty, soiled
nečistota	нечистота, грязь	impurity
škvrna	пятно	spot

nestály	неустойчивый	unstable
zmiznúť	исчезнуть	disappear
prchavosť	летучесть	volatility
odohnať	отогнать	to drive away
destilácia	дестилляция, перегонка	distillation
sublimácia	возгонка	sublimation
drevné uhlie	древесный уголь	charcoal
žihanie	прокаливание	ingition
žiarovzdorný	огнеупорный	refractory
červený žiar	тёмнокрасное каление	red heat
rozžeravieť	прокаливать	red hot
tavitelnosť	плавкость	fusibility
ťažkotavitelný	тугоплавкий	highmelting, infusible
tavenie	плавление	fusion, melting
tavidlo	флюс	fusing agent, flux
roztopiť	расплавить	to fuse, to melt
horúci	горячий	hot
teplý	тёплый	warm
zahrievať	нагревать	to heat, to warm
teploměr	термометр	thermometer
variť	кипятить	to boil
var	кипячение	boiling
vykypieť	выкипать	to overboil, to bubble over
elektrický varič	электрическая плита	electric heater, hot plate
vyparovanie	испарение	vaporization
odparovanie	выпаривание, упарение	evaporation
zahusťovanie	упаривание	condensation
kryštalizačný roztok	маточный раствор	mother lye
vychladnúť	остыть	cool off, get cold
chladíť	охлаждать	to cool, to refrigerate
bezvodý	безводный	anhydric, waterless
vysušený	просушенный	dried
prášok	порошок	powder
miešať	мешать	to mix
rozotrieť	растереть	to pulverize,
rozomlieť	измельчить	to grind
krehký	хрупкий, ломкий	fragile
kujný	ковкий	ductile
tvrdý	твёрдый	hard
mäkký	мягкий	soft
ťažký	тяжелый	heavy
ľahký	лёгкий	light
vážiť	взвешивать	to weight

váhy	весы	balance
závažia	гири	weights
sada závaží	равновес	weights set
jazdec	рейтер	rider
odvažovačka	бюкса, стаканчик для взвешивания	weights bottle
lodička	лодочка	scoop
nasypať	насыпать	put, fill, pour
spláknuť	смыть, смывать	wash off
vypláknuť	прополоскать	to rinse
naliať	отливать, слить	to pour into
odliať	наливать,	to decant, to pour off
merať	измерять	to measure
značkovat' (ciachovat')	калибровать	to mark
stupnica	шкала	scale
značka (čiarka)	черта	mark
meniskus	мениск	meniscus
byreta	бюретка	burette
dielkovaná piveta	пипетка	(measuring) graduated pipette
odmerná banka	мерная колба	volumetric flask
odmerný valec	мерный цилиндр	graduated cylinder
hustomer	ареометр	hydrometer

NOVÉ KNIHY A ČASOPISY

Domáca odborná literatúra.

Prof. Ing. Dr. V. Jareš: *Metalografie kovů*. 1950. Vydala Česká matice technická nákladem Vědecko-technického nakladatelství v Prahe. Str. 380, cena broš. Kčs 270.—.

O. Beneš: *Fotografie dokumentů*. 1949. Vydalo nakladatelstvo Orbis v Prahe. Str. 225, cena broš. Kčs 142.—.

O. Beneš: *Fotografické a filmové tabulky*. 1949. Vydalo nakladatelstvo Orbis v Prahe. Str. 222, cena vaz. Kčs 162.—.

Kolektív Kliniky pracovního lékařství v Prahe a MUDr. J. Fišer: *Průmyslová rozpustidla a jejich vliv na zdraví*. 1950. Nákladem Orbisu vydalo Ministerstvo zdravotnictva v Prahe. Str. 190, cena broš. Kčs 100.—.

Doc. Ing. Dr. M. Jureček: *Organická analyza*. 1950. Vydala Československá společnost chemická nákladem Přírodovědeckého nakladatelství v Prahe. Str. 761, cena broš. Kčs 350.—.

Doc. MUDr. J. Nosek: *Nové základy biochemie člověka*. 1950. Ako 2. sväzok edície Knihy Lékařské fakulty Masarykovy